

BESZÁMOLÓ

a MPT Pszichológiatörténeti Szekció 2019. évi tevékenységéről

I. Műhelybeszélgetés Pléh Csabával

(2019. 04. 05.)

Szekciónk revitalizációs programbeszélgetései sorát kezdtük el. Eszmecserénk három téma köré rendeződött:

1. *A pszichológiatörténet művelésének új/profi módjai.* – Nem feltétlenül az „írás” van a hangsúly, hanem a „csináláson”, a *művelés* tényén. Tehát nem feltétlenül az a pszichológiatörténet-írás, hogy könyvekből írunk egy újabb könyvet. A pszichológiatörténet művelése viszont egyszerre szemlélet és módszer. A szemlélet megkerülhetetlen alapja: az új társadalomelmélet, tehát annak a problémának a kezelése, hogy a pszichológiatörténet mennyire tekinthető eszmetörténetnek is. – Egy következő izgalmas probléma: a pszichológiai tudás „termelése”. Ezzel összefüggésben egy igencsak érdekes probléma: a pszichológiatörténet művelése mennyire (csak) az „öreg” ön-reflexivitása, vajon a „fiatalok” ebben látnak-e/láthatnak-e fantáziát? Ahol talán megvan/meg lehet a találkozási felület: a digitális tudománytörténet művelése = a digitális adat- és információhordozók bekapcsolása a pszichológiatörténet művelésébe megkerülhetetlen kihívás, s ebben az „új világban” a mai fiatalok természetesebben mozognak, mint az „öreg”.

2. *A pszichológiatörténet művelésének másik nagy problémakötege: hogyan lehetne jobban tanítani a pszichológiát? Ebben mi lehet a pszichológiatörténet szerepe?* A „Bologna” ebből a szempontból sem játszott/játszik üdvös szerepet, mert az alapképzés elején „tudják le” a pszichológiatörténetet. Ám mi úgy ítéltük meg, hogy nem teljesen reménytelen a helyzet. Pontosabban: mi ne csak a kritikával foglalkozzunk, hanem azzal is, hogy mégis mit lehet(ne) tenni. A mai egyetemi képzésben hogyan lehetne „érdekessé” tenni a pszichológiatörténetet? Részben elvi, részben didaktikai/módszertani példákat említettünk. A pszichológiatörténet tanítása tehát lehet: mintaképző = a tudománytörténeti „hősök” bemutatása; az adatszerzés fontossága (pl. a levéltári kutatás is). Meggyőző példa volt: a Pavlov Bizottság tagjainak, dokumentumainak megkeresése stb.

3. *Mi lesz a pszichológiával? Szükség van-e, szükség lesz-e a pszichológiára?* Ezeket a kérdéseket sem valamiféle apokaliptikus vízió jegyében, vagy csak valamiféle borongós tónusban emlegettük, hanem a jövő kihívásaiént, amire történeti alapon is kereshetjük a megoldás-javaslatunkat. Kétségtelen feszültség van az akadémiai/egyetemi szféra és az alkalmazott tudományok intézményes, segítő/szakmai és piaci világa között. Coachok és/vagy pszichológia? Hivatás és/vagy szakma? Önszerveződő/civil és vallási/egyházi törekvések, emberi kapcsolatokon alapuló és a piaci szolgáltatások problémái stb.

*

Szekció-találkozásunkon a szekció (néhány) tagjain kívül nagy örömeinkre megjelent és szintén érdemi hozzászólásaikkal gazdagították eszmecsereünket: Lányiné Engelmayer Ágnes, Ranschburg Ágnes Hildegard és Szakács Ferenc is.

II. Archívum- és múzeumtervező műhelybeszélgetés

– különös tekintettel Ferenczi Sándor életművére.

Meghívott vendégünk Mészáros Judit volt.

(2019. november 6.)

Azt a problémát igyekeztünk körbejárni, hogy vajon a hazai pszichológiatörténet művelésének milyen szervezeti, tárgyi és anyagi feltételei vannak. Ez a gyakorlati, mondhatni gyalogléptű megközelítés persze nem azt jelentette, hogy zárójelbe tettük volna a tudományos és alkotói kreativitást, pusztán egy (időleges, de szükségesnek vélt) perspektíaváltással azt is mérlegeltük, hogy egy konkrét tárgyi környezetben lokalizálható „alkotói kreativitás” a tudománytörténeti emlékezet működése és működtetése szempontjából milyen lehetőségeket hordoz(hat).

Műhelybeszélgetésünk alapját Mészáros Judit alapos, tárgyilagos és ugyanakkor a személyes tapasztalatok bőségével – nem mellesleg ppt-s vetítéssel – is illusztrált gondolatmenete alapozta meg.

*

A MPT PSZICHOLÓGIATÖRTÉNETI SZEKCIÓ

2020. évi tervezett programjai

1. 2020-ban a magyar pszichológia egyik legjelentősebb alakjának, Ranschburg Pálnak emlékévént ünnepeljük, születésének 150. és halálának 75. évfordulója alkalmából. Az MPT 2017-ben ad hoc bizottságot hozott létre az emlékév megszervezésére, melynek elnökeként Szokolszky Ágneszt kérte fel, aki Takács Istvánnal együttműködésben dolgozott (és dolgozik jelenleg is még ez évben) az emlékév előkészítésén és megvalósításán.

Az Emlékév keretében az eddigiek során

- *2020. február 21-én EMLÉKTÁBLA avatására került sor. Helyszín: Budapest V. ker. Hild tér.*
- *2020. március 6-án egész napos TUDOMÁNYOS EMLÉKÜLÉS zajlott az MTA-n. Szekciónk tagjai közül Pléh Csaba és Lányi Gusztáv szerepelt az Emlékülésen.*
- *Az Emlékülés előadásaiból az előadók június közepéig elkészítik előadásaik tanulmányváltozatát a tervezett EMLÉKKÖTET számára. A megjelenés tervezett időpontja: ez év decembere.*
- *Az Emlékév egyéb rendezvényei a koronavírus-járvány vészhelyzet miatt öszre halasztott és remélhetőleg akkor valóban lebonyolítható évi rendes Nagygyűlés keretében kerülnek sorra.*

2. *Irodalmi Lapozgató*. – A múlt év végén jelent meg Pléh Csaba, Mészáros Judit és Csépe Valéria (szerk.): *A pszichológiatörténet-írás módszerei és a magyar pszichológiatörténet* (Gondolat Kiadó, Bp.) című kötet. Erről a műről tervezünk egy Irodalmi Lapozgatást rendezni. Az előkészületeket már megtettük, ősszel vagy év vége felé remélhetőleg sikerül is megrendeznünk – ha a járványhelyzet ezt lehetővé teszi, amiben természetesen bizakodunk...

Budapest, 2020. április 27.

Lányi Gusztáv

(a Pszichológiatörténeti Szekció vezetője)